УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра управління державними і корпоративними фінансами

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання до контрольної роботи з дисципліни «*ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА*»

Харків – 2022

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 15 квітня 2022 р., протокол № 9.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня освітніх програм «Управління фінансами, банківська справа та страхування» та «Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках».

Укладач

доц. О. О. Коковіхіна

Рецензент

доц. Т. В. Машошина

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Завдання на контрольну роботу	5
2 Методичні вказівки до практичної частини контрольної роботи	10
3 Вимоги до оформлення контрольної роботи	18
Список літератури	20
Додаток А	22
Додаток Б	25

ВСТУП

Основою ефективного розвитку економіки України, підприємництва, виробничої сфери та сфери послуг є забезпечення фінансової безпеки як найважливішої складової економічної безпеки підприємства. Саме фінансова безпека спонукає до підтримання найважливіших фінансових показників на такому рівні, який створить передумови ефективного функціонування суб'єкта господарювання.

Побудувати результативну систему фінансової безпеки можна в умовах забезпечення дотримання вимог правового поля функціонування суб'єкта господарювання та вивчення причин виникнення зовнішніх загроз фінансовій безпеці суб'єктів господарювання та держави в цілому, які тісно переплітаються і взаємозалежні. Адже без налагодженої системи оподаткування, при збанкрутілій казні, неефективній банківській системі, розбалансованій економіці, розквіті корупції та тіньової економіки не можна говорити про фінансову безпеку держави.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з питань забезпечення фінансової безпеки держави як складової економічної та національної безпеки, а також тих її функціональних елементів, які безпосередньо впливають на рівень розвитку економічної системи держави в умовах глобальних трансформацій.

У результаті виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансова безпека» студенти мають змогу не лише опанувати основи теорії фінансової безпеки, але й навчитись об'єктивно оцінювати рівень фінансової безпеки вітчизняних та іноземних банківських установ і робити ґрунтовні висновки. Це, безумовно, допоможе майбутнім фахівцям успішно вирішувати складні практичні завдання, приймати ефективні управлінські рішення.

1 ЗАВДАННЯ НА КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

Варіант контрольної роботи - це сума двох останніх цифр залікової книжки!!!

Варіант 1

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть і загрози.

1.2 Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам і фінансовій безпеці держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Райффайзен Банк Аваль».

Варіант 2

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Індикатори стану валютної складової фінансової безпеки держави.

1.2 Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «ОТП Банк».

Варіант 3

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Фінансова безпека: суть і місце в системі економічної безпеки держави.

1.2 Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Укрсиббанк».

Варіант 4

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Фінансова безпека: суть і місце.

1.2 Соціальні критерії та індикатори оцінювання фінансової безпеки людини.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Креді Агріколь Банк».

Варіант 5

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Механізм і системи забезпечення фінансової безпеки держави.

1.2 Загрози фінансовій безпеці людини.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Приватбанк».

Варіант 6

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Бюджетна складова фінансової безпеки держави. Поняття бюджетної безпеки держави.

1.2 Фінансова безпека підприємства: суть і місце в системі економічної безпеки підприємств.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Прокредит Банк».

Варіант 7

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Критерії та індикатори оцінювання бюджетної безпеки держави.

1.2 Фінансова нестабільність суб'єктів підприємництва як головна загроза їхній фінансовій безпеці.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Укргазбанк».

Варіант 8

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Загрози бюджетній безпеці держави.

1.2 Критерії та індикатори рівня економічної і фінансової безпеки підприємств.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Кредобанк».

Варіант 9

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Боргова складова фінансової безпеки держави.

1.2 Індикатори стану валютної складової фінансової безпеки держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Альфа-Банк».

Варіант 10

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Критерії та індикатори оцінювання боргової безпеки держави.

1.2 Систематизація загроз фінансовій безпеці комерційних банків.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «ПУМБ».

Варіант 11

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам і фінансовій безпеці держави.

1.2 Інвестиційна безпека у структурі економічної безпеки держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Правекс Банк».

Варіант 12

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави.

1.2 Фінансова безпека підприємства: суть і місце в системі економічної безпеки підприємств.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Ощадбанк».

Варіант 13

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави.

1.2 Загрози інвестиційній безпеці держави і страхування інвестиційних ризиків.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Універсал Банк».

Варіант 14

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Соціальні критерії та індикатори оцінювання фінансової безпеки людини.

1.2 Критерії та індикатори оцінювання інвестиційної безпеки держави. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Укрексімбанк».

Варіант 15

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть і загрози.

1.2 Систематизація загроз фінансовій безпеці комерційних банків.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Таскомбанк».

Варіант 16

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Фінансова нестабільність суб'єктів підприємництва як головна загроза їхній фінансовій безпеці.

1.2 Безпека банківської системи як складова фінансової безпеки держави.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Акордбанк».

Варіант 17

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Фінансова безпека людини в контексті зміцнення економічної безпеки країни.

1.2 Індикатори оцінювання фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «Ідея Банк».

Варіант 18

1 Дайте відповіді на теоретичні питання:

1.1 Сучасний стан банківської системи України в контексті рівня її фінансової безпеки.

1.2 Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.

2 Практичне завдання. Проаналізуйте рівень фінансової безпеки АТ КБ «А-Банк».

2 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У цій роботі пропонується методика, що ґрунтується на класичному підході до аналізу фінансового стану підприємств небанківської сфери і включає чотири групи банківських показників (фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та ефективності діяльності) [3]. Методика заснована на поєднанні методу коефіцієнтів з методом експертних оцінок, що дало змогу:

– розподілити показники за окремими блоками аналізу (з можливістю постійного перегляду залежно від ситуації);

– розраховувати наведені коефіцієнти з будь-якою періодичністю;

– для кожного з показників установити декілька інтервалів їхніх значень;

– оцінити в балах кожний показник з погляду його оптимального впливу на одну з чотирьох складових фінансового стану банку;

– розрахувати інтегральний показник фінансового стану банку.

Наведено коефіцієнтні аналізи фінансової стійкості (таблиця 2.1), ділової активності (таблиця 2.2), ліквідності (таблиця 2.3) та ефективності діяльності (таблиця 2.4) банку.

Таблиця 2.1 – Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості банку

Показник	Розрахунок		Визначення ваги показника	
	Чисельник	Знаменник	умови	бали
1	2	3	4	5
Рівень капіталізації банку Кркб	Регулятивний капітал	Мінімальний розмір регулятивного капіталу	Кркб < 1	1
			1 ≤ Кркб ≤ 5	2
			Кркб > 5	3
Коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу Карк	Норматив Н2	100	Карк < 0,1	1
			Карк > 0,15	2
			0,1≤Карк ≤0,15	3
Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів Крка	Регулятивний капітал	Разом активів	Крка < 0,09	1
			Крка > 0,12	2
			0,09≤Крка ≤0,12	3

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5
Коефіцієнт надійності Кн	Власний капітал	Зобов'язання	Кн < 0,1	1
			Кн > 0,15	2
			0,1 ≤ Кн ≤ 0,15	3
Мультиплікатор акціонерного капіталу Кмк	Разом активів	Статутний фонд	Кмк > 15	1
			Кмк < 12	2
			12 ≤ Кмк ≤ 15	3
Коефіцієнт захищеності власного капіталу Кзвк	Основні засоби	Власний капітал	Кзвк > 0,5	1
			Кзвк < 0,3	2
			0,3≤ Кзвк ≤0,5	3

Таблиця 2.2 – Коефіцієнтний аналіз ділової активності банку

Показник	Розрахунок		Визначення ваги показника	
	Чисельник	Знаменник	умови	бали
1	2	3	4	5
Коефіцієнт активності залучення коштів юридичних і фізичних осіб Кзд	Кошти клієнтів	Зобов'язання	Кзд < 0,65	1
			Кзд > 0,75	2
			0,65≤Кзд ≤0,75	3
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів Кзсд	Строкові депозити	Зобов'язання	Кзсд < 0,5	1
			Кзсд > 0,6	2
			0,5 ≤ Кзсд ≤ 0,6	3
Коефіцієнт активності залучення депозитів до запитання Кздз	Депозити до запитання	Зобов'язання	Кздз < 0,15	1
			Кздз > 0,3	2
			0,15≤Кздз ≤0,3	3
Коефіцієнт активності залучення коштів банків Кзкб	Кошти банків	Зобов'язання	Кзкб > 0,3	1
			Кзкб < 0,15	2
			0,15≤Кзкб ≤0,3	3
Коефіцієнт продуктивного використання ділових активів Кпа	Продуктивні активи	Разом активів	Кпа < 0,75	1
			Кпа > 0,8	2
			0,75 ≤ Кпа ≤ 0,8	3
Коефіцієнт інвестицій у кредитний портфель Кікп	Кредитний портфель	Разом активів	Кікп < 0,6 або > 0,8	1
			0,7 < Кікп ≤ 0,8	2
			0,6 ≤ Кікп ≤ 0,7	3

Таблиця 2.3 – Коефіцієнтний аналіз ліквідності банку

Показник	Розрахунок		Визначення ваги показника	
	Чисельник	Знаменник	умови	бали
1	2	3	4	5
Коефіцієнт високоліквідних активів Ква	Високоліквідні активи	Ділові активи	Ква < 0,15	1
			Ква > 0,2	2
			0,15≤Ква ≤0,2	3
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку Кзл	Разом активів	Зобов'язання	Кзл < 1	1
			Кзл > 1,2	2
			1 ≤ Кзл ≤ 1,2	3
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань Крл	Продуктивні активи	Зобов'язання	Крл < 0,75	1
			Крл > 1	2
			0,75 ≤ Крл ≤ 1	3
Коефіцієнт ліквідного співвідношення кредитів і депозитів Клкд	Кредитний портфель	Кошти клієнтів	Клкд < 1,1	1
			Клкд > 1,5	2
			1,1≤ Клкд ≤1,5	3
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань Кглз	Високоліквідні активи + ОЗ	Зобов'язання	Кглз < 0,2	1
			Кглз > 0,3	2
			0,2≤ Кглз ≤0,3	3
Коефіцієнт стабільності депозитної бази Ксдб	Депозити до запитання	Строкові депозити	Ксдб > 0,5	1
			0,3≤Ксдб ≤0,5	2
			Ксдб < 0,3	3

Таблиця 2.4 – Коефіцієнтний аналіз ефективності діяльності банку

Показник	Розрахунок		Визначення ваги показника	
	Чисельник	Знаменник	умови	бали
1	2	3	4	5
Загальний рівень прибутковості Кзрп	Прибуток до оподаткування	Доходи банку	Кзрп < 0,05	1
			0,05≤Кзрп<0,1	2
			Кзрп ≥ 0,1	3

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5
Окупність витрат доходами Ковд	Доходи банку	Витрати банку	Ковд ≤ 1	1
			1 < Ковд ≤ 1,1	2
			Ковд > 1,1	3
Рентабельність капіталу ROE	Чистий прибуток	Власний капітал	ROE < 0,1	1
			0,1≤ROE<0,15	2
			ROE ≥ 0,15	3
Рентабельність активів ROA	Чистий прибуток	Разом активів	ROA < 0,01	1
			0,01 ≤ ROA < 0,02	2
			ROA ≥ 0,02	3
Чиста процентна маржа ЧПМ	Процентні (доходи – витрати)	Разом активів	ЧПМ < 0,05	1
			0,05 ≤ ЧПМ ≤ 0,07	2
			ЧПМ > 0,07	3
Чиста непроцентна маржа («тягар» банку) ЧНМ	Непроцентні (доходи – витрати)	Разом активів	ЧНМ < 0	1
			0,0 ≤ ЧНМ < 0,01	2
			ЧНМ ≥ 0,01	3

Перший блок діагностики – аналіз фінансової стійкості банку здійснюється з використанням нормативів капіталу, що контролюються НБУ, та інших показників, що базуються на аналізі співвідношень між різними групами активів, зобов’язань і власного капіталу. Визначені показники дозволяють не лише відстежити дотримання нормативних вимог, а й оцінити «капітальну силу» банку щодо залучення ресурсів, формування активів і підтримання їхньої якості, покриття ризиків і протистояння внутрішнім і зовнішнім загрозам фінансовій безпеці.

Продуктивні активи – це всі операції з клієнтурою та контрагентами банку за кредитно-інвестиційною системою.

Регулятивний капітал та Норматив Н2 банку знаходимо за посиланням https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#2.

За результатами першого блока аналізу можна зробити висновки стосовно рівня фінансової стійкості (РФС) банку виходячи з загальної суми набраних балів. Чим ближче до правої межі

можливого значення ($6 \leq$ РФС ≤ 18) знаходиться цей показник, тим більш фінансово стійким є банк. Це означає, що банк має достатній розмір захищеного власного капіталу та необхідних резервів для покриття ризиків, здатний працювати в нестандартних умовах і мінімізувати загрози фінансовій безпеці банку.

У другому блоці аналізу фінансового стану банку є можливість дослідити групу показників, які дозволяють розкрити спрямованість банківської політики щодо залучення ресурсів і їх розміщення в активи. Оскільки банк здебільшого працює з чужими грошима, рівень його ділової активності щодо залучення зовнішніх джерел фінансування своєї діяльності має бути високим. З іншого боку, надмірна ділова активність може погіршити фінансову стійкість банку, особливо в нестабільних умовах.

Так, висока питома вага строкових депозитів у зобов'язаннях банку є позитивним моментом, оскільки це свідчить про стабільність ресурсної бази і дає змогу банку розпоряджатися коштами тривалий термін. Однак це підвищує середню вартість ресурсів, тому бажано дотримуватись оптимального для конкретного банку співвідношення між залученими коштами до запитання і строковими.

Значну увагу слід приділяти залежності банку від ресурсів міжбанківського ринку. Цей вид ресурсів є досить мобільним і відрізняється оперативністю залучення значних обсягів коштів. З іншого боку, процентні ставки за міжбанківськими коштами є дуже мінливими, особливо в кризових ситуаціях, коли на ринку попит на ресурси набагато перевищує пропозицію.

Оптимальними мають бути й показники ділової активності, пов'язані з формуванням активів банку. Значення цих показників вказують на потенційні можливості банку генерувати прибуток, але вітчизняним банкам потрібно бути більш стриманими і консервативними, а не демонструвати вкрай необережну кредитну політику. Як показує міжнародний і вітчизняний досвід, стрімке зростання обсягів кредитування, особливо під час порушення допустимих для країни пропорцій, з високою ймовірністю призводить до підвищення ризиків банківської діяльності, погіршення якості активів і зниження рівня фінансової безпеки банку.

Рівень ділової активності банку (РДА) також оцінюється виходячи з загальної суми набраних балів у другому блоці аналізу

(6 ≤ РДА ≤ 18). Оскільки як надмірна, так і занадто млява ділова активність банку є ознакою негативного характеру, умовами визначення важливості показників уже врегульовано їх ній вплив на сумарний оцінний показник. Тому наближення його до правої межі можливого значення характеризує ділову активність банку як оптимальну з погляду спроможності залучати кошти з різних джерел та ефективно їх розміщувати в активні операції.

Третій блок діагностики рівня фінансової безпеки присвячений аналізу ліквідності банку, у якому оцінювання ліквідності банку проводиться за додатковими показниками, які допомагають маневрувати певними обсягами активів і пасивів для забезпечення їхньої збалансованості (негайно або в найближчий період). Ліквідність банку можна вважати в цілому нормальною, якщо рівень ліквідності банку (РЛБ) наближається до правої межі можливого значення (6 ≤ РЛБ ≤ 18).

Якщо РЛБ знаходиться в середині вказаного інтервалу значень, це свідчить про надлишкову ліквідність банку. Підтримання ліквідності на такому рівні (особливо в частині високоліквідних активів) свідчить про недостатньо ефективне розміщення ресурсів, недобір ризиків і неспроможність банку максимізувати прибуток.

Якщо РЛБ наближується до лівої межі можливого значення, банк має (або може мати найближчим часом) проблеми з ліквідністю. Така ситуація, імовірно, свідчить про високу ділову активність банку й бажання підвищувати рівень прибутковості, але може призвести до дефіциту фінансових ресурсів і втрат можливості виконувати свої функції з обслуговування клієнтів. Це у свою чергу може викликати відтік клієнтів і закриття рахунків, тобто додаткове поглиблення кризи ліквідності і зниження рівня фінансової безпеки банку.

Поглибити висновки про фінансовий стан банку, його спроможність створювати прибуток, управляти ризиками та забезпечувати належний рівень фінансової безпеки можна за результатами четвертого блока аналізу.

Найбільш узагальнюючими показниками, що свідчать про ефективність діяльності банку, є загальний рівень прибутковості та окупність витрат доходами, бо тільки доходи і витрати формують прибуток. Ці показники вказують, наскільки структура активів і пасивів, доходів і витрат, що склалася, забезпечує отримання

необхідного рівня прибутку. Однак різке зростання в динаміці показника окупності витрат доходами (особливо якщо воно значно перевищує темпи нарощення активних операцій) може свідчити про надмірний інтерес банку до високодохідних, але високоризикованих операцій.

У світовій практиці важливими показниками ефективності діяльності банку є показники ROE та ROA, оскільки вони відображують якість фінансової політики банку, професіоналізм його менеджерів і спроможність забезпечувати необхідний рівень фінансової безпеки банку.

Чиста процентна маржа, як відносна різниця між процентними доходами і процентними витратами, показує ефект, який отримує банк від розміщення в дохідні активи залучених ним ресурсів. Ця різниця є основою надходжень і підтримки ліквідності, платою за ризики по кредитних, інвестиційних та інших активних операціях.

Чиста непроцентна маржа банку показує співвідношення між непроцентними доходами і непроцентними витратами (на утримання банку, формування резервів під банківські ризики та ін.). У більшості банків непроцентна маржа є від'ємною, тому така непокрита різниця становить «тягар» банку, і щоб полегшити його, особливо в кризових умовах, банку необхідно намагатися збільшувати непроцентні доходи та знижувати накладні витрати, оскільки решта нестачі покривається процентними доходами.

Важливим є показник резервування під знецінення активів і пасивів, оскільки він вказує на вагу сформованих банком резервів під банківські ризики в загальних витратах. Велике (від’ємне) значення показника свідчить про низьку якість активів, малоефективну систему управління ризиками та втрачені можливості щодо підвищення прибутковості діяльності. Полегшити «тягар» банку можна, коли досягти додатного значення чисельника в наведеній формулі для розрахунку показника. Це вказує на оздоровлення кредитно-інвестиційного портфеля, повністю сформовані резерви під банківські ризики та можливість збільшувати доходи за рахунок вивільнених резервів.

Очевидно, що банк може забезпечувати належний рівень свого фінансового стану, коли показник ефективності діяльності банку (ЕДБ) наближується до правої межі інтервалу ($6 \leq$ ЕДБ ≤ 18). Негативною ознакою діяльності банку є наближення оцінного

показника ЕДБ до лівої межі вказаного інтервалу, оскільки це свідчить про наявність серйозних фінансових проблем і неспроможність банку справлятися з завданнями генерації прибутку, зокрема завдяки оздоровленню активів і мінімізації ризиків.

Оцінювання загального рівня фінансової безпеки банку здійснюється за рахунок розрахунку інтегрального показника фінансового стану (ІПФС) з використанням результатів попередніх блоків аналізу та урахуванням коригувальних коефіцієнтів, які можуть посилювати або послаблювати фінансовий стан установи:

$$ІПФС = РФС + РДА + РЛБ + ЕДБ \ , \qquad (2.1)$$

де *РФС* – рівень фінансової стійкості, бали;

РДА – рівень ділової активності, бали;

РЛБ – рівень ліквідності банку, бали;

ЕДБ – ефективність діяльності банку, бали.

Якщо розраховане значення показника ІПФС перевищує 68 балів, фінансовий стан банку можна вважати надійним за всіма аспектами діяльності. Банк є стійким до змін, що відбуваються на ринку, виявлені проблеми незначні і можуть бути вирішені в поточній діяльності.

Фінансовий стан банку вважається слабким, якщо значення показника ІПФС є меншим від 48 балів і має тенденцію до зниження. Банк має великі фінансові проблеми з імовірним їх поглибленням, особливо при посиленні впливу загроз банківській безпеці.

Якщо значення показника знаходиться в інтервалі від 48 до 68 балів, фінансовий стан є задовільним (у діапазоні від слабкого до надійного). Залежно від того, до якої межі інтервалу є ближчим ІПФС, менеджерами банку мають прийматися відповідні рішення щодо усунення фінансових проблем і недопущення серйозного погіршення рівня фінансової безпеки банку.

Оформити практичну частину контрольно роботи необхідно у вигляді таблиць (додаток А) і зробити висновки!

3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Обсяг контрольної роботи має складати від 12 до 15 сторінок (без додатків). Вона має бути оформлена на аркушах формату А4 із застосуванням комп'ютерних засобів друку.

Якщо робота надрукована, то при її виконанні необхідно враховувати такі вимоги:

- ❖ Шрифт – Times New Roman;
- ❖ Розмір – 14 пт;
- ❖ міжрядковий інтервал – 1,5;
- ❖ розміщення тексту – книжкове;
- ❖ вирівнювання – по ширині;
- ❖ верхнє та нижнє поля – 20 мм;
- ❖ ліве поле – 25 мм;
- ❖ праве поле – 10 мм.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, не проставляючи його номера (додаток Б).

Скорочення слів у тексті та підписах над ілюстраціями не допускаються. Виключення складають скорочення, встановлені державними стандартами. Не рекомендується вводити власні скорочення позначень і термінів. Формули і цифри мають органічно вписуватися в текст викладу, не порушувати граматичної структури тексту курсової роботи. Цифровий матеріал рекомендується оформляти у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати порядковий номер і заголовок, які розміщують над нею. Назва починається з великої літери, після назви крапка не ставиться. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш (сторінку) і зверху над таблицею пишуть слова «Продовження таблиці» і вказують номер таблиці.

Цифри в графах таблиць розташовуються так, щоб шкала чисел у всій графі були точно одна під одною.

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці, схеми, рисунки, діаграми,

графіки в тексті слід давати посилання. Ілюстрації позначаються словом «Рисунок» і нумеруються в межах питання.

Контрольна робота повинна мати список використаної літератури (наприкінці роботи – правильно оформлений бібліографічний опис використаних джерел).

Виконана та оформлена робота подається на кафедру, де реєструється та передається викладачеві для перевірки в терміни, встановлені деканатом.

Список літератури

1 Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro zatverdzhennya nacionalnoyi ekoa179.

2 Власюк О. С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації: монографія. Київ: НІСД, 2014. 432 с. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/ Vlasiuk_druk 1293c.pdf.

3 Жарій Я. В., Дубина М. В. Експрес-діагностика рівня фінансової безпеки комерційного банку. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. № 4. С. 260-269.

4 Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 р. № 1277. URL: https:// zakon.rada.gov.ua/rada/show/v127773113#Text.

5 Носань Н. С. Актуальні загрози та ризики фінансової безпеки України на межі посткризового та євроінтеграційного періодів. *Причорноморські економічні студії. Економіка та управління національним господарством.* 2019. Вип. 40. С. 35–39. URL: http://bses.in.ua/ journals/2019/40_2019/8.pdf.

6 Черевко О. В. Інноваційні підходи до забезпечення фінансової безпеки України: мікро та макрорівні: монографія. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2017. 365 с. URL: http://eprints.cdu.edu.ua/ 879/1/ cherevko2017.pdf.

7 Наконечна Н. В. Ризики та загрози фінансовій безпеці України. *Науковий Вісник Львівського держав ного університету внутрішніх справ.* 2012. Вип. 1. С. 90–95. URL: http://nbuv.gov.ua/ UJRN/Nvldu_e_ 2012_1_11.

8 Акімова Л. М. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансової безпеки на рівні державних установ. *Ефективність державного управління.* 2018. Вип. 1 (54). Ч. 2. С. 225–232. URL: http://www.lvivacademy.com/ vidavnitstvo_1/edu_54/fail/28.pdf.

9 Ризики і загрози фінансовій безпеці сектору державних фінансів та шляхи їх подолання: монографія / О. С. Білоусова, В. І. Гаркавенко, А. І. Даниленко та ін. Київ: ДННУ «Акад. фін.

Управління», 2013. 308 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=12.

10 Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5692012 %D1%80#Text.

11 Загарій В. П. Ключові характеристики фінансової безпеки як системи. *Ефективна економіка.* 2014. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1& z=2838.

12 Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 759 с.

13 Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.* 2012. № 1. С. 281–298. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2012_1_29.

14 Про Бюро економічної безпеки України: закон України від 28 січня 2021 р. № 1150 IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115020#Text.

15 Талавіра Є. В. Дослідження ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства. *Ефективна економіка.* 2018. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/67.pdf.

16 Акімова Л. М. Удосконалення основних складників механізму державного управління забезпечення економічної безпеки України. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2018. Вип. 4 (39). С. 75–81. URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/ 2018_04(39)/index.html.

Додаток А

Оформлення практичної частини контрольної роботи

Таблиця А.1 – АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АТ……

Показник	Розрахунок	20..	бали
Рівень капіталізації банку Кркб			
Коефіцієнт адекват-ності регулятивного капіталу Карк			
Коефіцієнт співвідно-шення регулятивного капіталу до сукупних активів Крка			
Коефіцієнт надійності Кн			
Мультиплікатор акціонерного капіталу Кмк			
Коефіцієнт захищеності власного капіталу Кзвк			
Коефіцієнт знецінення активів банку Кзне			

Таблиця А.2 – АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ АТ……

Показник	Розрахунок	20..	бали
1	2	3	4
Коефіцієнт активності залучення коштів юридичних і фізичних осіб Кзд			
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів Кзсд			

Продовження таблиці А.2

1	2	3	4
Коефіцієнт активності залучення депозитів до запитання Кздз			
Коефіцієнт активності залучення коштів банків Кзкб			
Коефіцієнт продуктивного використання ділових активів Кпа			
Коефіцієнт інвестицій у кредитний портфель Кікп			
Коефіцієнт інвестицій у цінні папери та спільну господарську діяльність Кін			

Таблиця А.3 – АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ АТ……

Показник	Розрахунок	20..	бали
Коефіцієнт високоліквідних активів Ква			
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов’язань банку Кзл			
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань Крл			
Коефіцієнт ліквідного співвідношення кредитів і депозитів Клкд			
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов’язань Кглз			
Коефіцієнт стабільності депозитної бази Ксдб			

Таблиця А.4 – АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АТ……

Показник	Розрахунок	20..	бали
Загальний рівень прибутковості Кзрп			
Окупність витрат доходами Ковд			
Рентабельність капіталу ROE			
Рентабельність активів ROA			
Чиста процентна маржа ЧПМ			
Чиста непроцентна маржа («тягар» банку) ЧНМ			

Таблиця А.5 – АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ АТ……

Показник		Розрахунок	20..
РФС	$(6 \leq РЛБ \leq 18)$		
РДА	$(6 \leq РЛБ \leq 18)$		
РЛБ	$(6 \leq РЛБ \leq 18)$		
ЕДБ	$(6 \leq РЛБ \leq 18)$		
ІПФС			

Додаток Б

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра управління державними і корпоративними фінансами

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Фінансова безпека»

Студента (ки) _____ курсу _____
групи
спеціальності
_____
(прізвище та ініціали)
Керівник
_____
_____
(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Харків – 2022 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання до контрольної роботи з дисципліни
«*ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА*»

Відповідальний за випуск Коковіхіна О. О.

Редактор Ібрагімова Н. В.

Підписано до друку 2022 р.
Умовн. друк. арк. 0,75. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.